

คำนำ

ศูนย์การท่องเที่ยวที่สำคัญทางภาคใต้แห่งหนึ่งคือ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งมีนักท่องเที่ยวทั้งคนไทย และชาวต่างประเทศ หลังไหลเข้าไปเที่ยวปีหนึ่งๆ เป็นจำนวนมาก นักท่องเที่ยวเหล่านี้ก็ได้อาศัยร้านอาหารเป็นที่รับประทานอาหารเสียเป็นจำนวนมาก ในกรณีที่ร้านเหล่านั้นปรุงอาหารอย่างไม่ถูกสุขอนามัย และหากเป็นต้นตอของเชื้อโรคทางระบบทางเดินอาหารด้วยแล้ว โอกาสที่เชื้อโรคจะแพร่กระจายจากแหล่งหนึ่ง ไปสู่อีกแหล่งหนึ่ง ย่อมเป็นไปได้โดยง่าย

ในกรุงเทพมหานคร (๑, ๒, ๓, ๔) ก็เคยมีการตรวจหาเชื้อโคไลฟอร์ม และเชื้อโรคอื่นๆ จากอาหารชนิดต่างๆ จากร้านอาหาร ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการควบคุมทางสาธารณสุขเป็นอย่างมาก จากสถิติโรคติดต่อของจังหวัดสงขลา พ.ศ. ๒๕๑๖ ดัง Figure 1 จะเห็นว่าโรกระบบทางเดินอาหารยังคงมีบทบาทสำคัญ ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการริเริ่มโครงการวิจัยขึ้นมา เพื่อศึกษาถึงอาหารที่ขายตามร้านอาหารต่างๆ ว่าจะมีความปลอดภัยกับผู้บริโภคหรือไม่เพียงไร และยังเป็นกรรวบรวมข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขหรือปรับปรุงมาตรฐานของร้านขายอาหารต่างๆ ให้ดีขึ้น และหากตรวจพบบุคคลที่นำเชื้อไทฟอยด์หรือเชอิมิด (*Salmonella* หรือ *Shigella* carrier) ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในการป้องกันทางด้านระบาดวิทยา เพราะบุคคลเหล่านี้เป็นแหล่งแพร่กระจายของโรคที่สำคัญ (๕)

เชื้ออหิวาต์ (*Vibrios*) เป็นสาเหตุอีกอย่างหนึ่งทางการเกิดโรกระบบทางเดินอาหารชนิดรุนแรง นอกจากตรวจเชื้อ *V. cholerae* แล้ว ในกรณีที่ เป็นอาหารทะเล ยังได้ทำการตรวจหา *V. parahaemolyticus* ด้วย เนื่องจากพบว่า เป็นสาเหตุของโรกระบบทางเดินอาหารถึง ๗๐% ในแถบตะวันออกเฉียงใต้ (๖) ; สำหรับประเทศไทย

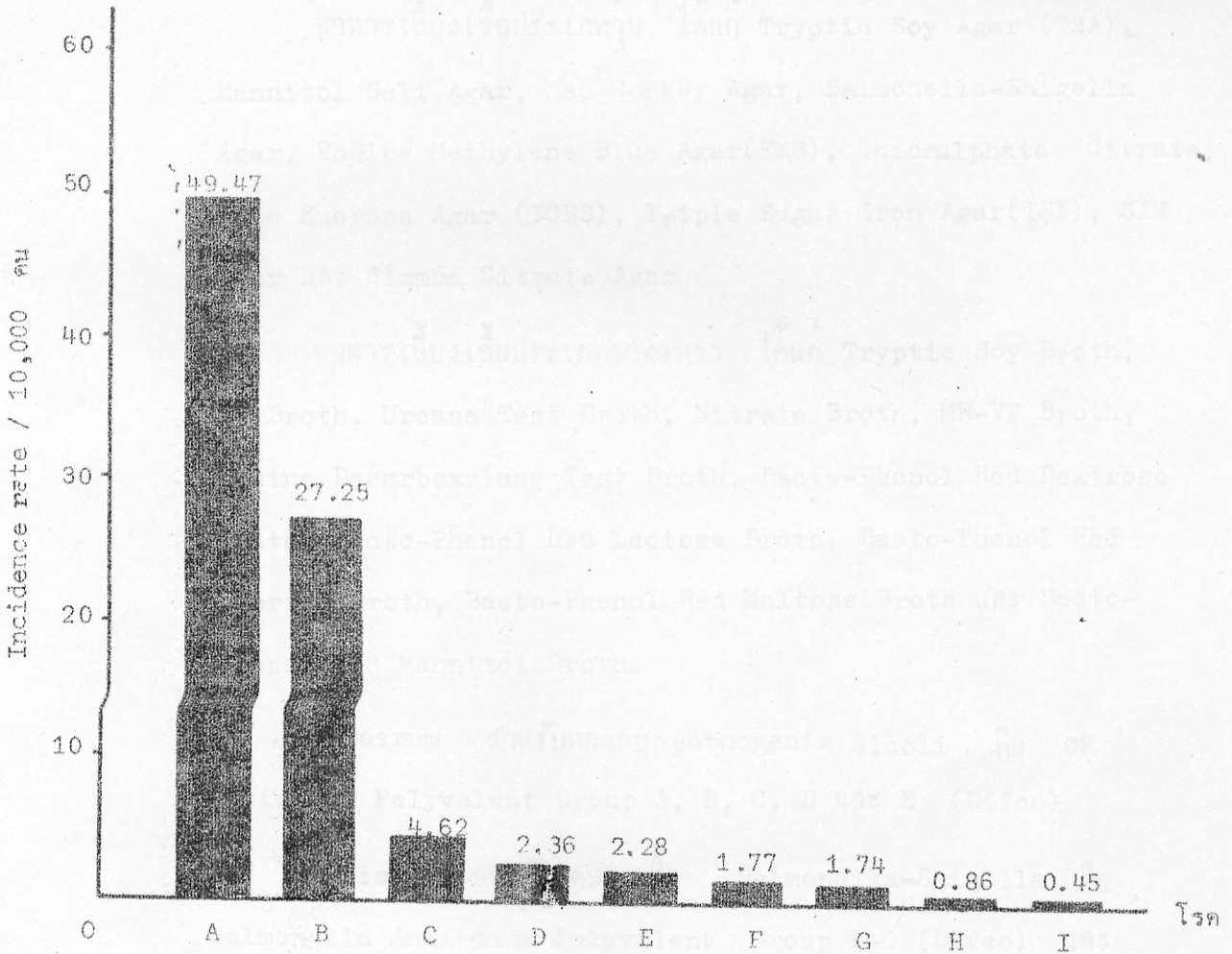
ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ก็เคยมีรายงานพบ *V. parahaemolyticus* ในเนื้อปูสด ซึ่งทำให้ผู้โดยสาร และ พนักงานประจำเครื่องบิน จากกรุงเทพฯ ไปยังลอนดอน เกิดอาการอาหารเป็นพิษอย่างรุนแรง (๓) ดังนั้นการตรวจหา *V. parahaemolyticus* จึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะอาหารทะเลมักเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวจำนวนมาก

การเกิดอาหารเป็นพิษที่พบบ่อยได้อีกกรณีหนึ่งคือ Staphylococcal Food Poisoning จากเชื้อ *Staphylococcus aureus* ซึ่งสามารถทำให้ผู้ที่รับประทานอาหารที่มีพิษ (toxin) จากเชื้อนี้เข้าไป เกิดอาการได้โดยรวดเร็ว ภายใน ๒ - ๖ ชั่วโมง (๓) จึงได้ทำการตรวจหาเชื้อ *S. aureus* นี้ด้วย

Figure 1

สถิติโรคติดต่อของจังหวัดสงขลา พ.ศ. ๒๕๑๖

จากข้อมูลสาธารณสุข จังหวัดสงขลา



A = Malaria

F = Dysentery

B = Acute diarrhea

G = Typhoid fever

C = Influenza

H = Tetanus

D = Leprosy

I = Measles

E = Infectious hepatitis